

CEMAATE İMAMLIK EDERKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

Eûzubillahimineşşeytânirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdülillahi rabbi'l-âlemin. Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Vessalâtü vesselâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'dü fe-kâle resûlullahi sallallahu aleyhi ve âlihî ve sellem;

إِذَا أُمَّ أَحَدُكُمْ النَّاسَ فَلْيُحَقِّقْ فَإِنَّ فِيهِمُ الصَّغِيرَ وَالْكَبِيرَ
وَالضَّعِيفَ وَالْمَرِيضَ وَذَا الْحَاجَةِ وَإِذَا صَلَّى لِنَفْسِهِ
فَلْيُطَوِّلْ مَا شَاءَ

İzâ emme ehadükümü'n-nâse fe'l-yuhaf-fif fe-inne fîhimü's-sağîra ve'l-kebîra ve'd-daîfe ve'l-merîda ve ze'l-hâceti ve izâ sallâ li-nefsihî fe'l-yutavvil mâ şâe.

Sadaka Rasûlullah.

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'ten rivayet edilmiş, İmam Ahmed b. Hanbel, Buhârî, Müslim, Tirmizî kitaplarına kaydetmişler. Mühim kaynaklarda, ciddi kaynaklarda olan bir hadîs-

i şerîf. Peygamber Efendimiz tavsiye buyuruyor;

a. İmam Nasıl Namaz Kıldırmalı

İzâ emme ehadükümü'n-nâse. “Sizden biriniz insanlara imanlık yaptığı, namaz kıldıracağı zaman.” *Fe'l-yuhaffif.* “Hafifletsin namazı, çok uzatmasın.” *Fe-inne fîhimü's-sağîra ve'l-kebîra ve'd-daîfe ve'l-merîda ve ze'l-hâceti.* “Çünkü arkasındaki cematın içinde, o insanların içinde küçük vardır, çok yaşlı vardır, zayıf vardır, hasta vardır ve bir de işi olan vardır, ihtiyacı olan vardır.” *Ve izâ sallâ li-nefsihî.* “Ama kendi başına namaz kıldığı zaman.” *Fe'l-yutavvil mâ şâe.* “O zaman istediği kadar uzatsın.”

İmamlık yaptığı zaman, arkasındaki cemaatin içindeki çeşitli kimseleri düşünecek ona göre hafif kıldıracak. Tabii bu hafifliğin ölçüsü sünnet-i seniye'yi nebeviyedir. Yani herkes cemaate hafif kıldıracağım diye, kendi bildiği kadar kısa kıldırılmaz.

Nasıl olacak?

Peygamber Efendimiz sabah namazında nasıl kıldırmış, ne kadar uzatmış? Öğlende nasıl kıldırmış? İkindide, akşamda nasıl kıldırmış? Onlara göre, ölçüye göre kıldırarak.

Mesela benim kıldırdığım, belki bazı kimselere uzun gelebilir ama bu sünnete uygun olan kıldırmadır.

Daha kısa olsa?

Daha kısası sünnete uygun değil.

Namaz sûreleriyle kıldırma sabah namazını?

O böyle kıldırmamış. Bu okuduğum sûreleri okumuş Peygamber Efendimiz.

Uzun okumaktan maksat, o zaman mübarekler namazı çok severlerdi, sayfalarca okurlardı. Sayfalarca okurlardı arkadaki de dayanamazdı. O bakımdan [böyle buyurulmuş.]

Ramazanı düşünün. Ramazan'da hatimle namaz kıldırıldığı zaman, bir rekâta bir sayfa okunuyor, bazılarının zor geliyor. Hemen imam kısa bir âyet okuyup, rükûya varsın diye düşünüyor. Hatta hangi camide çabuk kılınıyor diye seçme yapıyorlar. Böyle uzun kılınan camide cemaat az oluyor, hızlı kıldıran jet imamların

arkasında cemaat çok oluyor. Hatimle kıldırılma işi büyük camilerde olmuyor, şöyle kıyı köşe mescidlerde -etrafında başka mescidlerde var, uzun kıldırılmayı istemeyen kimselerin oralara gidip de kılabilceği bir yerde hatimle kıldırıyor. Ama hatimle kıldırıldığı zaman da, erbabına göre tadına doyum olmuyor.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz, geceleyin namaza kalkardı. Bazen, bir gecede iki rekât kıldığını olurdu. Bütün gece namazda ama iki rekât. Bir keresinde Abdullah b. Abbas, akraba olduğu için Peygamber Efendimiz'in evinde idi. Gece teheccüde kalkınca o da kalktı, çocuk arkasında. Çok uzun okudu Peygamber Efendimiz. O da ona uydu ama çok uzun okudu. Bir keresinde bir rekâta Bakara sûresini bitirdi, Âl-i İmrân'ı bitirdi. Çok uzun... Hem de Peygamber Efendimiz tane tane okurdu. Uzatmalarını uzatarak, anlaşılır bir şekilde okurdu.

b. İmam Cemaati Düşünerek Hareket Etmeli

Çok, tabii o kadar uzun olmasın. Kendi başına kıldığı zaman serbest ama cemaate kıldırıldığı zaman cemaati de düşünecek. İhtiyacı vardır, hastadır, ihtiyardır, çocuktur filan.

إِذَا أَمَّ الرَّجُلُ الْقَوْمَ فَلَا يَخْتَصُّ بِدُعَاءِ دُونِهِمْ
فَإِنْ فَعَلَ فَقَدْ خَانَهُمْ وَلَا يُدْخِلُ يَمِينَهُ فِي بَيْتِ قَوْمٍ بغيرِ إِنْهُمْ
فَإِنْ فَعَلَ فَقَدْ خَانَهُمْ

İzâ emme'r-racülü'l-kavme fe-lâ yah-tassu bi-duâin dûnehüm fe-in fe'ale fe-kad hânehüm ve lâ yüdhıl yemînehû fî beyti kav-min bi-ğayri iznihim fe-in fe'ale fe-kad hânehüm.

İzâ emme'r-racülü'l-kavme. “Adam, topluluğa, imamlık yaptığı zaman.” *Fe-lâ yah-tassu bi-duâin dûnehüm.* “Onları duadan hariç bırakmasın, kendisine dua etmesin.”

“Yâ Rabbi! Beni affet, mağfiret et.” filan. E arkadaki kavme imamlık ediyorsun, onlar ne oluyor?

Sen onların temsilcisisin, tek başına kendine dua edemezsin. Öyle şey olmaz. Toplu dua edeceksin, onları da duanda anacaksın.

Fe-in fe'ale. “Eğer böyle yaparsa, şahsen; ‘Yâ Rabbi! Bana şunu ver, bunu ver.’ diye şahsen kendisine duayı tahsis ederse, kendisine isterse.” *Fe-kad hânehüm.* “Onlara hıyanet etmiş olur.”

Hıyanet ne demek?

Yani güvenilmiş, güveni boşa çıkartmış. Millet ona güvenmiş, imam olarak öne geçirmiş, o da kendisine istiyor; “Rabbenâ hep bana! Rabbenâ hep bana! Rabbena hep bana!..”

Peki arkadaki cemaat ne olacak? Seni onlar seçti, seni onlar öne getirdi?

Onları da duanda anacaksın, onları da duana alacaksın.

Yapmazsa?

Emaneti güzel kullanmamış, emanete hıyanet etmiş olur. Vazifeyi iyi kullanmamış olur, haksızlık etmiş olur.

Ve lâ yüdhıl yemînehû fî beyti kavmin. “Sağ ayağını bir takım insanların evlerine atmasın.” *Bi-ğayri iznihim.* “Onların izni olmadan.”

Bir rivayette de gözmüş, orada göz kelimesi geçiyorumuş; *ve lâ yüdhıl aynehû fî beyti*

kavmin diye de rivayet varmış. Onun mânası; “Gözünü bir takım insanların evinin içine çevirmesin, bakmasın.” Gözünü sokmasın oraya yani içeriye bakmasın.

Fe-in fe’ale. “Yaparsa, bakarsa.” Ya bir rivayete göre bakarsa, ya bir rivayete göre ayağını atarsa.

O zaman ne yapmış olur?

Fe-kad hânehüm. “Onlara hıyanet etmiş olur.”

Dikkat edilirse, ayağını atmak lafı da, sözü de var gözüyle bakmak da var. Gözüyle bakmak da içeriye girmek gibi oluyor. Bu hususta başka hadîs-i şerîf de var.

Öyle açıktan geriden, açık kapıdan içeriye bakılmaz.

E açık?

Açmak onların kusuru veyahut adam namazdadır, kadın namazdadır. Çocuk girerken çıkarken perdeyi [açık bırakmıştır.] Yani bir mazeret vardır, suçu da yoktur belki.

Kapı açık o da içeriye bakıyor. Bakamaz. Bakarsa onlara hıyanet etmiş olur. Başkasının evine bakılmaz. Penceresinden içeriye bakılmaz, kapısından içeriye bakılmaz.

Ankara da bir evde oturuyorduk. Cama geldi kadın, dışardan yanaştı; “Huuu nasılsınız?” [dedi.] E olmaz. İçeride, cam bu. İçeriye bakılmaz.

Daha şimdi evlerde cam var, perde var filan. Eskiden cam konforu yoktu, cam yoktu evlerde. Kapı konforu yoktu.

Ne vardı?

Perde asıyorlardı o kadar. Yapabilen tahta bulursa... Ama tahtalar da böyle kesilmiş tabaka tabaka tahta nerede!.. Tabaka tabaka tahta, bunlar büyük lütuf. Şimdi ambalaj yapıyorlar, bilmem atıyorlar. Acıyorum ben bakıyorum böyle güzelim tahtalar. Nefsime de acıyorum, çok acıyorum. Şeytan mı kandırıyor beni n’apıyor. Ya ziyan olacak onlar. Git onları ziyan etme filan diye. Şeytanın beni kandırması, tabii onlara gidince bunları okuyamıyorum. Kur’an okumuyorum.

c. Kur’an-ı Kerim Sadece Kısa Surelerden İbaret Değildir

İmamlık yapıyor millet, Elemtere keyfe’den aşağıya. Diyanet İşleri Başkanlığı da öyle söylemiş; millet öğrensin.

Ehhh be! Kur'ân-ı Kerîm'in başka sûresi yok mu?

Biraz sıkıştır, sen madem Diyanet İşleri Başkanlığı'sın. Sıkıştır biraz da imamlar biraz Kur'an'a çalışsın. İmam yüncü, örgücü dükkanı açıyor. Müezzin iş güç, dükkân sahibi. Anahtar cebinde, sabah namazından sonra oturmak isteyenlerin gözüne böyle bakıyor; "Be adam! Sabah namazını kıldın ya! Daha ne duruyorsun, haydi papucunu al çık git!" gibilerinden.

E burası Allah'ın evi, ben de Allah'ın kuluyum, Allah'a ibadet etmek istiyorum.

Kapıyı kapatacağım, haydi yallah dışarı!

Bu, bid'atlardan birisi bu; camilerin kilit altına alınması.

Efendim içeride kıymetli eşya var çalınıyor.

Koyma kıymetli eşyayı. Düz birşey olsun, sade olsun, sabaha kadar açık olsun, millet Allah'ın evinde ibadet etsin.

Namaz vakitlerinde açılıyor, ondan sonra tangır tungur, şangur şungur kapanıyor. Bid'at, al sana bir bid'at işte. Allah'ın evini kapatıyor.

EE ben ibadet edecektim. Otobüsle geldim, öteki otobüsü bekleyeceğim. Dört saatimi camide geçirmek istiyorum, namaz kılmak istiyorum, Kur'an okumak istiyorum.

Olmaz.

Niye?

E seni beklemem lazım benim. Benim de işim var, dükkanım var.

Bekle, bekle orada sen de çalış; müezzinsin, imamsın.

Elemtere'den aşağısıyla namaz kıldırıyorlar. Bütün 30 ramazanda Elemtere'den aşağısıyla namaz... Olmaz. Yani olmuyor, bende iyi tesir bırakmıyor. Hem de Kur'ân-ı Kerîm'in iyi öğrenilmesi bakımından eksiklik oluyor.

İmamlar Harem-i Şerîf'de, koca Harem-i Şerîf, Kabe-i Müşerrefe'nin imamı. Ha, falanca göbekli imam, koca göbekli imam. İmamete geçti tamam, yatsıda hangi âyetleri okuyacak, akşama hangi âyetleri okuyacak, duyduk biliyoruz artık. Olmaz ki ya, biraz da çeşitlendir. Kur'ân-ı Kerîm'in öbür âyetlerini [de oku] çünkü oraya dünyanın her yerinden insan geli-

yor. Senin seçtiğin aşr-ı şerîften duygulansınlar, gözyaşlarını döksünler, Allah'ın emirlerini öğrensinler, yasaklarından kaçsınlar.

إِذَا انْتَعَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالْيَمِينِ وَإِذَا خَلَعَ فَلْيَبْدَأْ بِالشِّمَالِ لِتَكُنِ
الْيَمِينُ أَوْلَهُمَا تُنْعَلُ وَآخِرُهُمَا تُنَزَّعُ

İze'n-te'ale ehadüküm fe'l-yebde' bi'l-yümnâ ve izâ hale'a fe'l-yebde' bi's-şimâli li-teküni'l-yemînü evvelühümâ tena'ule ve âhiruhümâ tenezzü'u.

d. Sağ Ayak ve Sağ El Kullanmanın Hususları

Bu üçüncüsü sağ ayak, sağ el, sağı kullanmak konusunda bir hadîs-i şerîf.

“Sizden biriniz pabucunu giyineceği zaman sağ ayağıyla başlasın ve çıkartacağı zaman önce sol ayağını çıkarsın. Sağ ayak giymekte, bu iki ayağın ilki olsun ve çıkarmakta ikincisi olsun.”

Sağ ayakla giymeyi, başlamayı biliyorduk da, çıkartırken solun çıkartılacağı ilginç. Belki bunu herkes bilmez. Giyerken sağ giyilecek de, çıkarken ilk önce sol çıkartılacak.

Öyle yapıyor muydunuz evde?

Deneyin bakalım kendizi, şöyle serbest bırakın. Eve gittiğiniz zaman, kapıda ayakkabılarınızı çıkartırken hangisini çıkartıyorsunuz? Ben farkında değilim şu anda, ben de deneyeceğim. Yapıyorduk Sağı çıkarıyordum. Sağı çıkartıyordun. İşte hadîs-i şerîfte öyle değildir, buyur. Peygamber Efendimiz'in bir hadisini uygulamak insana ne kadar büyük bir sevap kazandırıyor. Bir misvak, dişlerini temizlemek, misvaklamak namazı, aynı namazı, işte aynı Es'ad hoca, aynı müezzin, aynı cemaat; o namazın sevabını 70 kat artırıyor. Kişi mükafatı artırıyor. Bir sarık, 70 kat artırır. Sünnete uygun hareket etmeye dikkat edelim. Allah yardımcımız olsun. Peygamber Efendimiz'in sünnetini uygulayıp, sünnetini canlandırıp, sünnete uygun yaşayan bir toplum oluşturup şehit sevaplarını kazanalım.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

28 Rebîü'l-Evvel 1421 / 01.07.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

